

رونمایی از طرح ملی مشاغل خانگی زنان سرپرست خانوار

طرح اشتغال مبتنی بر الگوی نوین توسعه مشاغل خانگی در مراسمی رونمایی شد. این طرح در نظر دارد برای شش هزار زن سرپرست خانوار در ۲۳ استان کشور شغل ایجاد کند. طرح ملی مشاغل خانگی زنان سرپرست خانوار سه مرحله دارد که اولین قدم آن، تحلیل مزیت‌های جغرافیایی و شناسایی گروه‌ها با همکاری فعالان بخش خصوصی و غیردولتی است. اتصال مشاغل خانگی به بنگاه‌های بزرگ‌تر، تقویت، ارتقای کمی و کیفی و استانداردسازی محصولات و سپس کمک به فروش و اتصال به بازار محصولات متقاضیان، از جمله اهداف این طرح اعلام شده است.

یکشنبه ● ۱۵ اردیبهشت ۱۳۹۸ ● شماره صد و نود و نه

۰ ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ A T

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با بیان اینکه ماهیت اشتغال و کار در جهان در حال دگردیسی است، گفت: «با ظهور انقلاب چهارم صنعتی، دنیای کار دگردیسی و تغییر خود را شروع کرده که ما باید آمادگی روبه‌رو شدن با شرایط جدید را داشته باشیم و به خصوص توانمندی نیروهای کار در تشک‌ل‌ها را باید تقویت کنیم.» محمد شریعتمداری در همایش ملی آینده کار فناوری‌هایی چون هوش مصنوعی، اتوماسیون فراینده، رشد اقتصاد گیگ، اینترنت اشیا، ابزارهای هوشمند، بلاک‌چین و... راتحولاتی دانست که تغییرات‌فراینده‌ای در بسیاری از مشاغل ایجاد می‌کنند و فهم سنتی ما را از اشتغال، زمان و مکان کار و شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی به چالش می‌کشد. به گفته شریعتمداری، تغییرات جهانی یک واقعیت غیرقابل انکار است و در حالی که بسیاری از مشاغل امروز، فردا به‌صورت اتوماتیک

انجام خواهند شد، این موضوع پیامدهایی برای افراد به‌ویژه جوانان خواهد داشت و آن‌ها را با فرصت‌های شغلی محدودتری روبه‌رو خواهد کرد. وی ابتکار «آینده کار» را فرصت بی‌نظیری خواند تا از طریق آن، گفت‌وگوی اجتماعی سازنده و مشارکتی شکل بگیرد و با استفاده از دانش و تجربیات جهانی برای رصد و پیگیری روندهای نوظهور، به تحولات عرصه کار و اشتغال، شکل و شمایل نو داده شود. شریعتمداری تأمین معیشت و رفاه عدالت‌محور را مهم‌ترین اولویت‌های برنامه‌های کار و اشتغال دانست و افزود: «در صورتی قادر به مدیریت موفق وضعیت رو به تغییر بازار کار خواهیم شد که در خط‌مقدم کوشش‌هایمان، منافع مردم را ملاک قرار دهیم.» وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی حل چالش‌های پیش‌رو را وابسته به اجرای بسته‌های سیاستی جامع و اصلاح‌گرایانه در حوزه‌های بازار کار،

نظام تأمین اجتماعی و نظام آموزشی و مهارتی دانست و افزود: «زمانی که مشاغل در یک بخش کاهش و در دیگری افزایش می‌یابد، افراد قدر و توانمند خود را به‌طور سریع و کاربردی با تغییرات هماهنگ می‌کنند و از همین رو باید سیاست‌های عمومی واجد خصلت‌هایی نظیر پرورش نوآوری، مهارت‌آموز و توانمندساز باشد تا شاغلان و کارچویان خود را به بهترین شکل ممکن با تغییرات تطبیق دهند.»

وی تضمین جامع کار به‌گونه‌ای که افراد در بازار کار از حقوق بنیادین کار، دست‌مزد مکفی برای زندگی، ساعات کار مناسب و محیط کار ایمن برخوردار شوند را ضروری قلمداد کرد و تصریح کرد: «برای باقی ماندن در دنیای رقابتی آینده، باید تاب‌آوری، جزئی از شالوده‌بنگاه‌های اقتصادی باشد تا رفاه اقتصادی در بلندمدت تأمین شود.»

ارزیابی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی از الزامات بازار کار در عصر انقلاب چهارم صنعتی

توانمندی نیروی کار را در تشک‌ل‌ها تقویت کنیم

خبرها و نظره‌ای تأمین اجتماعی

کتی‌نو | ۰۳

همایش ملی آینده کار با محور حمایت از نیروهای کار در سده جدید برگزار شد

اشتغال به شرط مهارت

نیروهای کار است، «عطار‌دیان در باره رویکرد دولت به تحولات آینده کار و وظایفی که برعهده دارد، توسعه آموزش مدرن و فضای رقابتی و مناسب را مهم و ضروری دانست.

■ اشتغال زنان موضوع گفت‌وگوی اجتماعی باشد

نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی دیگر سخنران این همایش بود که به موضوع اشتغال زنان و بی‌توجهی به این موضوع در گفت‌وگوهای اجتماعی اشاره کرد. علیرضا محجوب با بیان اینکه در توصیه‌های سازمان بین‌المللی کار به خلا گفت‌وگوی اجتماعی اشاره شده، اظهار کرد: «در نبود گفت‌وگوی اجتماعی بای‌توجهی به الزامات گفت‌وگو، اولویت‌ها مدنظر قرار نمی‌گیرد که به‌نظر می‌رسد در حال حاضر باید موضوع گفت‌وگو را بر اشتغال زنان و سهم اندک آن‌ها در بازار کار متمرکز کرد.» دبیرکل خانه کارگر، موضوع اصلی بازار کار در آینده را اشتغال زنان دانست و افزود: «سه دهه است که بیکاری زنان بالای ۲۰ درصد است و مدت‌هاست آژیر قرمز در بازار کار در این حوزه به صدا درآمده است.» محجوب با اشاره به سهم ۶۵درصدی زنان در حوزه آموزش عالی تأکید کرد: «ما شاهد تحصیل و مهارت‌محوری زنان هستیم و حتی می‌بینیم دوسوم بخش مهارت‌آموزی را زنان تشکیل می‌دهند، اما در اشتغال چنین رونوی را شاهد نیستیم و به گمان ما این مهم‌ترین بحران بازار کار است که باید موضوع گفت‌وگوی اجتماعی مان را به سمت آن ببریم.»

■ مهارت‌آموزی، تب‌مدرک‌گرایی را فرومی‌نشاند

معاون روابط کار و زارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از دیگر چهره‌هایی بود که در همایش آینده‌بازار کار، به بیان دیدگاه‌های خود پرداخت. حاتم شاکرمی با بیان اینکه در دنیای امروز، بازار کار، روندها و تحولات جدیدی به خود دیده، اظهار کرد: «برای روبه‌رو شدن با تحولات نوین و بهر‌میردن از این فرصت باید در مسیر تغییرات اجتناب‌ناپذیر آن قدم بگذاریم.» نایب‌رئیس بخش دولتی همایش ملی آینده کار با تأیید بر اینکه در دنیای جدید افراد اگر نتوانند مهارت‌های جدید را کسب کنند، شغل خود را از دست خواهند داد، تصریح کرد: «تأکید ما بر مهارت‌آموزی مادام‌العمر به‌عنوان توشه راه است. از همین رو معتقدیم باید در اهرم‌دها و سیاست‌های نظام آموزش عالی مان عملی باید جایگزین اموختن دانش به‌شکل مرسوم آن شود. وی با بیان اینکه در آینده، فرصت‌های شغلی کم نمی‌شود، بلکه مشاغل جدید جایگزین می‌شود، خاطرنشان کرد: «در دنیای امروز افراد باید خود را برای روبه‌رو شدن با تغییرات بازار کار آماده کنند. همان طور که قانون کار کشور ما طبق مواد یک تا چهار از انعطاف‌پذیری لازم با تحولات پیش‌رو، برخوردار است، نیروهای کار نیز باید خود را با تغییرات تطبیق دهند، به‌ویژه مهارت‌های کاربردی و لازم را کسب کنند.» شاکرمی نظام آموزشی کارآمد را یکی از الزامات روبه‌رو شدن با تحولات جدید دانست و گفت: «نظام آموزشی فعلی ما باید خود را با تغییرات دنیای کار تطبیق دهد و مهارت‌های لازم را به نیروی کار آینده آموزش دهد که اگر این چنین شود از تب‌مدرک‌گرایی نیز کاسته می‌شود.»

اظهار کرد: «برای ایجاد اشتغال در مسائل مرتبط با مسائل آینده کار باید به روش‌های مرتبط با بازار کار توجه کرد و گفت‌وگوی اجتماعی را جدی گرفت و دنبال کرد.» این فعال کارگری‌نداشتن آمادگی برای روبه‌رو شدن با تحولات فناورانه را تهدیدی جدی توصیف کرد و افزود: «ما هنوز به معیارهای کار شایسته نرسیده‌ایم، بنابراین لازم است مولفه‌های کار شایسته را به‌موضوع کار در آینده تبدیل کرده و ارتباط دهیم.»

■ تغییر ذهنیت‌ها در باره ماهیت کار

رئیس هیئت‌مدیره کانون عالی انجمن‌های صنفی کارفرمایی ایران نیز در این همایش با ضروری دانستن پرداختن به پرورش انسان‌ها برای پذیرش مشاغل جدید در آینده، گفت: «با روند فعلی تحولات فناورانه و تغییرات حوزه بازار کار، نیروهای فاقد مهارت و تخصص بیکار می‌شوند که باید برای آن‌ها چاره‌ای اندیشیده شود.» محمد عطار‌دیان با اشاره به برخی پیش‌بینی‌های در باره آینده بازار کار، اظهار کرد: «حدود دوسوم مشاغل امروزی در آینده از نزدیک از بین می‌روند، بنابراین لازم است ساختاری تشکیل دهیم که ظرفیت افراد را ضمن پتانسیل‌سازی و توانمندسازی بتوان به کار گرفت. لازم است برای بخشی از مشاغل مرتبط با فناوری‌های

جدید تقاضا ایجاد شود، اما باید توجه داشته باشیم که این نیازسازی و مدیریت تقاضا به قیمت زبان اقتصادی کارفرمایان تمام نشود.» به باور عطار‌دیان، برای ممانعت از بروز ضرر و زیان به جامعه کارفرمایی باید سیستم‌های کاری به‌روز‌رسانی شوند. وی تأکید کرد: «نیروهای کار باید ذهنیت خود را در باره ماهیت کار تغییر دهند. شکل کار در آینده دیگر کمتر نیازمند به یک محیط کاری مشخص خواهد بود. این مسئله و تغییراتی از این دست، مستلزم پذیرش مسئولیت‌های بیشتری از جانب

آینده کار، کار در هر زمان و مکانی خواهد بود و باید قادر باشیم خودمان را با تغییرات تطبیق دهیم.» وی جنگ استعداد‌ها را یکی از پیامدهای تغییرات در ماهیت و مناسبات نیروی کار آینده بیان کرد و افزود: «برای استعداد‌های موجود در کشور خودمان باید چاره‌اندیشی کنیم.» به گفته سپهری، یادگیری در دنیای حاضر به سمت مدرن شدن می‌رود و همان طور که دانشگاه‌های معروف دنیا به این می‌اندیشند که چه تعداد فارغ‌التحصیلان آن‌ها به بازار کار پیوسته‌اند، دانشگاه‌های مانیز باید به این مسئله بپردازند. وی شبکه‌های اجتماعی را محمل‌های اصلی یادگیری در دنیای امروز خواند و اضافه کرد: «امروز یادگیری بر مبنای نظریه پیوند‌گرایی است، یعنی اینکه چقدر می‌توانیم خودمان را با محیط پیرامونمان و عرصه‌های مختلف دنیا تطبیق دهیم و در این زمینه انعطاف در سیستم‌های آموزشی و دانشگاهی و مراکز فنی و حرفه‌ای لازم است.» سپهری خاطرنشان کرد: «در دنیای آینده، مهارت‌های رسانه‌ای، فناوری، زندگی، شغلی و به‌طور کلی مهارت‌های نرم، اهمیت زیادی دارند و در این مسیر لازم است ماتجربیات جهانی در حوزه آینده کار را برای کشور مان بومی سازی کنیم.»

■ اتوماسیون، تهدیدی علیه نیروی کار

نایب‌رئیس کانون عالی شورای اسلامی کار کشور نیز در این همایش با تأکید بر اینکه تغییر در جهان اجتناب‌ناپذیر است، گفت: «اتوماسیون و فناوری نه تنها تهدیدی برای نیروی کار نیست، بلکه این امر به بهبود وضع کار کارگران کمک کرده و مدل کار‌ها را تغییر داده تا آنجا که کارگران بهداشت و ایمنی کار را مرهون تحولات فناورانه می‌دانند.» علی خدایی با بیان اینکه ندیدن فرصت‌های آینده مانع حرکت رو به جلو می‌شود،

امسال یک صدمین سالگرد تأسیس سازمان بین‌المللی کار (ILO) است. سازمانی که توصیه‌ها و پیشنهاد‌های سیاستی و روندی‌اش به همراه صدها مقاله‌نامه و سازوکار فنی، اجرایی و نظارتی به رژیم‌های حقوقی و سیاسی یاری رسانده که شرایط کار و زندگی را برای نیروهای کار بهبود دهد. حالا اما دنیای کار تحولات بی‌سابقه‌ای را پشت‌سر می‌گذارد و در حالی که این تغییر فرصت زیادی برای بسیاری فراهم می‌کند، اما برای برخی کشور‌ها نیز احساسی عمیق و سرشار از بی‌ثباتی، اضطراب و حتی نگرانی ایجاد کرده است. حداقل از چهار دسته عوامل ساختاری بلندمدت تغییرات جمعیتی، تحولات فناورانه، تغییرات اقلیمی و جهانی شدن نام برده می‌شود که بیش از هر زمان دیگری فرایندها، ساختار‌ها و سازمان‌یابی کار و اشتغال و کارگز آن آن را متاثر می‌کنند. به زبانی دیگر در عصر پُرشتاب دیجیتال که بسیاری از مشاغل تا چند سال دیگر وجود ندارند و مهارت‌آموزی بیش از هر زمان دیگری لازم است، نوع نگرش و پرداخت به مسائل نیروی کار، اهمیتی افزون‌تر از گذشته دارد. سازمان بین‌المللی کار، گزارشی از نتایج یافته‌های پژوه‌ای به نام «ابتکار سده برای آینده کار» منتشر کرده و در آن صراحتاً گفته در سده جدید ه شعار اصلی این سازمان، عدالت اجتماعی و کار شایسته است و دولت‌ها، کارفرمایان، کارگران و اتحادیه‌ها و تشک‌ل‌ها باید آینده نیروی کار خود را نه با لنز فناوری و کلیشه‌زگانی چون دیجیتالی‌شدن، بلکه بر مبنای رویکرد انسان‌محور مورد ارزیابی قرار دهند. از نظر این سازمان، برای دستیابی به چشم‌اندازی روشن‌تر و امیدوارکننده‌تر برای نسل‌های آینده کار و خلق و تدارک بهترین شرایط سرمایه‌گذاری در سه رکن، ضروری است؛ توانمندسازی افراد، نهاد‌های کار و کار پایدار. در ایران نیز جنس دغدغه‌ها کمابیش مشابه وضعیتی است که سازمان بین‌المللی کار ترسیم کرده با این حال چگونگی تجهیز به ابزار‌های انطباق‌پذیر با شرایط متحول شونده و یافتن راه‌حل‌های مناسب برای مدیریت چالش‌های پیش‌رو، هنوز محل بحث است. هفته گذشته به ابتکار موسسه کار و تأمین اجتماعی و مشارکت سازمان جهانی کار، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، تشک‌ل‌های کارگری و کارفرمایی، همایشی به نام «آینده کار» برگزار شد و در آن، الزامات و بایسته‌های سیاست‌گذاری اشتغال محور و رفاهی برای نیرو‌های کار با حضور وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، مدیر بخش اصول و حقوق بنیادین کار سازمان بین‌المللی کار، شخصیت‌ها و مسئولان حوزه بازار کار و نمایندگان تشک‌ل‌های کارگری و کارفرمایی به بحث گذاشته شد.

■ دنیای آینده، دنیای کار شایسته

رئیس موسسه کار و تأمین اجتماعی در این همایش با اشاره به جایگاه کار انسان محور و شایسته در عصر جدید، گفت: «کار شایسته علاوه بر تأمین نیازهای درآمدی و معیشتی افراد، کرامت آن‌ها را نیز حفظ کرده و حمایت‌های اجتماعی نظیر بیمه و تأمین اجتماعی را در زمان ناخوردگی، بازنشستگی، ازکارافتادگی و در مواجهه با بحران‌های اجتماعی به افراد عرضه می‌کند.» محمدرضا سپهری با تأکید بر اهمیت انعطاف‌پذیری در محیط‌های کار، اظهار کرد: «هبران تصمیم‌گیر باید پیوندیز در شرایطی که به سمت انقلاب چهارم در حال حرکت هستیم،

● گفتار ●

● دینی آندرس ●

|||||

کلان‌روندهای آینده بازار کار

گزارش سده سازمان بین‌المللی کار، دستاوردهای تاریخی را در ارتقای کار شایسته و همین طور موضوعات مرتبط با توسعه اقتصادی و اجتماعی گرامی می‌دارد. همانند بسیاری از کشور‌های جهان در خلال سال‌های ۱۹۱۴ تا ۱۹۱۹، ایران نیز به‌رغم اعلام بی‌طرفی، از آسیب‌ها و صدمات جنگ جهانی اول متاثر شد. بعد از جنگ، بسیاری از کشور‌ها با تقاضای رو به فزونی کار و همین طور حق اشتغال برای زنان روبه‌رو شدند و جنبش‌های کار به‌سرعت در سراسر دنیا رشد یافت، بنابراین کشور‌ها و از جمله ایران چاره را در این دیدند که سازمان بین‌المللی کار را تأسیس کنند. ایران به‌عنوان یکی از بنیان‌گذاران و هم‌اینک یکی از اعضای اصلی هیئت‌مدیره سازمان بین‌المللی کار است که موفق شده بسیاری از مسیر‌ها، روندها و رویکردهای این سازمان را متاثر کرده و متقابلاً هم از خدماتی به‌ویژه در حوزه‌های سه‌جانبه‌گرایی، استانداردگذاری‌های نظارتی، کمک‌های فنی، تبادل اطلاعات و دانش و تبادل نظر با اعضای دیگر و گروه‌های کارگری و کارفرمایی برخوردار شود. سازمان بین‌المللی کار در صدمین سالگرد تأسیس خود، گزارشی درباره آینده کار و آتی‌های روشن‌تر نیز برای کار منتشر کرده که موضوع همایش ملی کار آینده ایران نیز هست. باید تأکید کنیم از جمله اصول و موازین آینده کار، شکل‌دادن به تحولات درون روابط کار است. باید آینده‌ای را بسازیم که خواستار آن هستیم و در این راه لازم است به برخی از اصولی که در گذشته، سازمان بین‌المللی کار آن‌ها را وضع کرده، توجه کنیم. این اصول و موازین با معاهده ورسای، بیانیه فیلادلفیا، بیانیه اصول و حقوق بنیادین کار و همین طور بیانیه عدالت اجتماعی برای جهانی‌شدن عادلانه تدوین شده که همگی برای فعالان کارگری و کارفرمایی، مردان و زنان به‌طور کلی برای همه مبتلایی الهام‌بخش بوده‌اند. یکی از مبتلایی‌ترین این اصول، آزادی کارگران و کارفرمایان برای چانه‌زنی جمعی و بحث گروهی است که در مقاله‌نامه‌ها و کنوانسیون‌های ۸۷ و ۹۸ در باره آن‌ها صحبت شده است. صرف‌نظر از اینکه کشور‌ها به این مقابله‌نامه‌های بنیادین پیوسته باشند یا خیر، اجرای موثر اصول بنیادین از جمله بحث آزادی برای چانه‌زنی‌ها که حق اعتصاب صلح‌آمیز را نیز در برمی‌گیرد، به‌مثابه یک ضربه‌گیر عمل می‌کند و از ناآرامی‌های اجتماعی پیشگیری می‌کند و از طرفی نیز از حجم نابرابری‌ها در بازار کار می‌کاهد. این موضوع به‌خصوص در ارتقای بهره‌وری، بسیار موثر است و همان طور که در تجربه‌های جهانی دیده‌ایم، آن دسته از کشور‌هایی که به رویکردها، باور عمیق خود را نسبت به گفت‌وگوی اجتماعی نشان دادند، به شکلی موثرتر بحران‌های اجتماعی را پشت‌سر گذاشته‌اند و آن‌هایی هم که این کار را ن‌کردند هم اکنون به اصلاحات در رویکردها و سیاست‌های خود روی آورده‌اند و عزمشان را بر این نهاده‌اند که به‌صورت جامع‌تر و فراگیرتر به موضوع چانه‌زنی‌های جمعی، تشک‌ل‌یابی و گفت‌وگوی اجتماعی بپردازند. حتی تحقیقات نیز اثبات کرده‌اند که برخی از کشور‌ها با چنین اصلاحاتی به رشد اقتصادی بالا نیز دست یافته‌اند. یکی دیگر از اصول مهم سازمان بین‌المللی کار، برابری رفتار در حرفه‌ها و مشاغل است که با نام پرداخت برابر برای کار هم‌ارزش در کنوانسیون شماره «۱۱۱» مطرح شده است. امروزه میلیون‌ها نفر از زنان در سراسر جهان وارد مشاغلی شده‌اند که در گذشته دستیابی به آن متصور نبود. بسیاری شرکت‌ها به ائتلاف سازمان بین‌المللی کار در زمینه لزوم پرداخت برابر برای کار‌های هم‌ارزش پیوسته‌اند، چراکه دریافت‌انه این موضوع ارزش افزوده بیش‌تری به سمت کسب‌وکار‌های آن‌ها سرازیر کرده و در نهایت نیز با رقابت‌پذیرتر کردن شرایط، اقتصاد کشورشان را مقاوم‌تر می‌کنند...